

Foto: Morten Thorkildsen, Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

BETONGTAVLEN 2009

Nasjonalmuseet-Arkitektur

Byggherre: Statsbygg

Arkitekt: Arkitekt Sverre Fehn AS

Rådgivende ingeniør bygg: Dr. techn. Kristoffer Apeland AS

Entreprenør: Atlant Entreprenør AS

Oslo, oktober 2009

Norsk Betongforening

Norske Arkitekters Landsforbund

BETONGTAVLEN 2009

For en arkitektonisk sett, suveren bruk av betongmaterialet gis Betongtavlen 2009 til Nasjonalmuseet - Arkitektur.

Foto: Nils Petter Dale

Foto: Nils Petter Dale

Foto: Morten Thorkildsen, Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

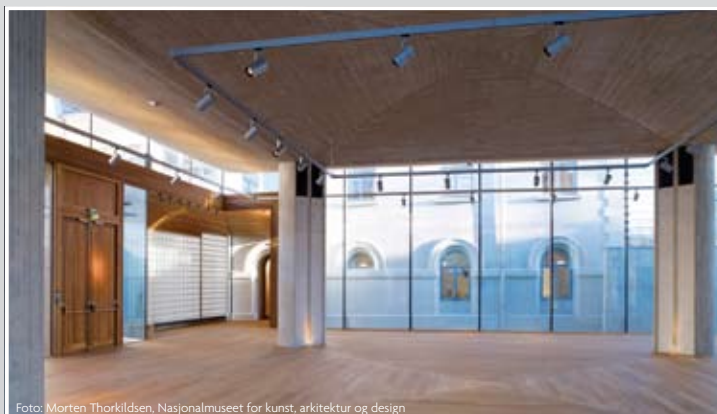

Foto: Morten Thorkildsen, Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Foto: Morten Theokliden, Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Årets prisvinner er et viktig tilbygg til en svært viktig institusjon i nyere norsk historie, nemlig tidligere Norges Bank.

Den representerer også et møte mellom to av Norges mest sentrale arkitekter som levde i hvert sitt århundre og kom til å prege dem i stor grad: Christian Heinrich Grosch og Sverre Fehn. Med stor respekt for Grosch sin bankbygning fra 1830, og Heinrich Buchners magasin fra 1911 har Fehn tilføyd en unik utstillingspaviljong som gir rom for skiftende utstillinger. Både bankbygningen og magasinet er fredet, og Riksantikvaren arbeider allerede med et fredningsvedtak for Fehns paviljong.

Fehn har totalrenovert bankbygningen med en gjennomført materialbruk og integrert Buchners høyloftede, innelukkede magasinbygning til utmerkede utstillingsrom og en viktig del av museet.

volumet som stiger opp som et magisk objekt på innsiden av murene. Gjensidig forsterkes de to materialenes egenart og karakter i den dramatiske kontrasten mellom betongens tyngde og soliditet og glassets forfinede, transparente letthet. Det skapes et nytt rom mellom muren og glassfasaden som bl.a. kan brukes til utendørs utstillinger, og som blir en stillferdig, ettertenksom pause mellom den intense kommunikasjonen innenfor fasaden og byen der ute. Det er alltid en utfordring å forme utstillinger i et rom uten vegger – en nærliggende parallell er Mies van der Rohes Nationalgalleri i Berlin, hvor naturlig nok de fleste utstillingslokalene ligger i underetasjen. Men dette er et arkitekturmuseum, og Fehn har tenkt det som et rom for tredimensjonale modeller – en helt grunnleggende dimensjon for arkitekturverk. Snøhettas utstilling i museets andre sommersesong er en fin bekreftelse på at slik fungerer rommet aller best.

JURYENS UTTALELSE

Den nye paviljongen er museets sentrale rom og overdekkes av et frittstående utkraget betongtak båret av fire kolossale betongsøyler. De har to hulrom for ventilasjonsjakter bak en innkledning av tegl, men er forøvrig massive. Konstruksjonen mellom søylene er et svakt buet krysshvelv, og den utkragede flaten bæres av overliggende bjelker mot hvert hjørne. Dette gir en plan, svakt buet underside som skrånner oppover mot ytterveggene og et takvolum som bare er noen centimeter tykt når det møter glasset.

De etasjehøye glassveggene er fuget sammen og avstives bare med vertikale glassfiner. Horisontale, solavskjermende glasslameller er montert i øvre del. Fra innsiden gir dette presise møtet mellom glassveggen og den utkragede takflaten en opplevelse av å være i et uterom som strekker seg uendelig utover og oppover. Fehns mest overraskende grep, men også det mest virkningsfulle, er å bygge inn glasshuset med frittstående utvendige betongmurer.

De skjærmer utstillingsrommet visuelt og lydmessig fra det støyende og forstyrrende urbane livet som foregår i gaterommet utenfor, samtidig som de reflekterer et mykt lys inn i utstillingsrommet. I tillegg beskyttes de kostbare glassflatene mot skader og hærverk. Åpningene der muren knekker utover viser samtidig fram at det er en interessant verden å besøke innenfor muren, noe som pirrer nysjerrigheten. På samme måte virker synet av det store glass-

Med stor respekt for Grosch sin bankbygning fra 1830, og Heinrich Buchners magasin fra 1911 har Fehn tilføyd en unik utstillingspaviljong som gir rom for skiftende utstillinger.

Undersiden av takflaten er støpt mot bordforskaling på en måte som artikulerer flatenes tredimensjonale retning og gir dem en materialmessig substans. Murene utenfor er derimot støpt med en helt glatt overflate med synlige boltehull. Her er det uttrykket av massiv stabilitet som har vært viktig. Det kompliserte betongarbeidet er fremragende utført, støpt med hvit sement med et lyst grått tilslag som gir den spesielle sandfargen.

For en arkitektonisk sett, suveren bruk av betongmaterialet gis Betongtavlen 2009 til Nasjonalmuseet - Arkitektur.

Foto: Morten Thorkildsen, Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Jury Betongtavlen 2009

Sivilingeniør Ole Krokstrand, byggutengrenser.no

Sivilingeniør Berit Laanke, Skanska Norge AS

Dr. ing. Bernt Jakobsen, COWI AS

Sivilarkitekt MNAL Todd Saunders, Saunders Arkitektur

Sivilarkitekt MNAL Helge Solberg, Inst. for byggekunst, NTNU

Betongtavlen

er en utmerkelse som gis byggverk i Norge, på fastlandet, i kystfarvann eller på kontinentalsokkelen, hvor betong er anvendt på en estetisk og teknisk fremragende måte. Betongtavlen ble instituert etter initiativ fra sivilingeniør Svein Thaulow, som var en drivende kraft i opplysningsarbeidet om betong som materiale, og levende opptatt av at det ble anvendt på best mulig måte.